

Nimittelyä ja painostamista

Marianna Laiho

Suomessa on perheväkivaltaa enemmän kuin muissa Pohjoismaissa ja paljon koko Euroopankin mitassa. Entä alaikäiset tytöt ja pojat – ratkaisevatko he riitansa lyömällä? Mitä me aikuiset tiedämme heidän suhteistaan?

Uutinen kertoo, että sulhanen on tappanut morsiamensa ja lopuksi vielä itsensä. Kuolemaan johtanut väkivalta on onneksi harvinaista, mutta käyttävätkö teiniparit toisiinsa väkivaltaa?

Siitä ei ole juurikaan suoraa tilasto- tai tutkimustietoa. 3.10. julkistetussa *Poliisiammattikorkeakoulussa* tehdyssä *Lapsiuhritutkimuksessa* käy kuitenkin ilmi, että alaikäisillä parien suhteissa on fyysistä väkivaltaa vähäisessä määrin.

– Tytöt mainitsevat siitä useammin kuin pojat, mutta pojatkin kertovat seurustelukumppanin lyöneen. Kyse on kuitenkin hyvin pienestä määrästä, tutkija **Noora El-lonen** Poliisiammattikorkeakoulusta sanoo.

Lapsiuhritutkimukseen osallistui yli 13 000 kuudes- ja yhdeksäsluokkalaista nuorta.

Erittäin harvoin poika- tai tyttöystävän fyysisestä väkivallasta tulee soittoja *Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja nuorten puhelimeen*, ja harvoin se on puheenaiheena *Tyttöjen talon* seksuaaliterapeutillakaan.

Yksi näyttää kuitenkin olevan varmaa: osa tytöistä kokee seksuaalista painostusta poikien taholta. Pahimmillaan se tarkoittaa yhdyntään pakottamista ja sitomista.

Painostaminen nousee esiin kaikissa edellä mainituissa lähteissä sekä kouluterveyskyselyssä.

– Tyttö kysyy, pitääkö hänen suostua sänkyyn, jos poikaystävä vaatii. Osalla tytöistä on epäselvää, kenellä on määräysvalta hänen ruumiiseensa, *MLL:n* Lasten ja nuorten puhelimen päällikkö **Anne Ryhänen** sanoo.

KERRO NUORELLE...

... vaaroista, joita ei kannata seurustelussa sietää:

- ▶ mustasukkainen omistushalu
- ▶ tavaroiden penkominen
- ▶ jatkuva kontrollointi
- ▶ nimittely
- ▶ uhkailu
- ▶ mitätöinti
- ▶ taloudellinen hyväksikäyttö.

Nuoren oikeuksista omaan ruumiiseensa pitäisi puhua enemmän.

NIMITTELY VITSINÄ

Yhdyntään pakottamisen ohella nuorilla on kokemusta nimittelystä, uhkailusta ja mitätöinnistä. Nuori ei miel-lä sitä välttämättä väkivallaksi ja yrittää sietää nöyryyt-tämistä, josta myöhemmin usein seuraa fyysistä väki-valtaa.

Seurustelukumppani saattaa mollata kavereiden län-nä ollessa läskiksi tai tyhmäksi ja sanoa perään, että ”Vitsi, vitsi”.

– Se sattuu joka tapauksessa, projektityöntekijä **Mar-jo Pahkala** Tampereen Tyttöjen talosta sanoo.

Ääritapauksissa kumppani saattaa yrittää eristää ty-tön kavereista ja jopa kotiväestä.

Jotkut tytöt, ehkä pojatkin, sietävät seurustelukump-panilta liikaa.

– Sietäminen voi liittyä huonoon itsetuntoon. Nuori kokee, ettei ansaitse parempaa. Taustalla voi olla myös kotoa saatu malli ratkaista erimielisyydet henkisel- lä tai fyysisellä väkivallalla. Siitä on tullut ikään kuin norma- lia, Pahkala sanoo.

Seurusteleminen on monille nuorille tärkeä ja itse- tuntoa kohottava asia. Kun oma poika- tai tyttöystävä mitätöi, saati lyö, se hävettää. Siitä ei halua kertoa ehkä edes parhaalle kaverilleen.

Myös jätetyksi tulemisen ja yksinäisyyden pelko voivat pitää huonossa suhteessa.

Nuori etsii vikaa itsestään tai säälii väärällä tavalla kumppanin vaikeaa lapsuutta.

Tyttö saattaa myös seurustella itseään huomattavasti vanhemman pojan kanssa.

– On vaikea kuvitella, miten 17-vuotias tyttö ja 20- tai 25-vuotias poika voisivat olla suhteessa tasa-arvoisia. Vanhempien olisi hyvä kysyä, mikä näitä nuoria yhdis- tää, Pahkala sanoo.

LIIAN EHKÄISYKESKEISTÄ

Pahkala harmittelee, että koulujen seksuaalivalistus on edelleen liian ehkäisykeskeistä.

– Nuoren oikeuksista omaan ruumiiseensa pitäisi pu- hua enemmän.

Yhteiskunta on seksuaalisoitunut kymmenen viime vuoden aikana voimakkaasti. Mainosten ja elokuvien pornoistuminen ja seksin näkyvyys netissä on aiheutta- nut nuorille epäselvyyttä rajoista.

Ja kun vanhempienkin voi olla vaikea puhua seksu- aalisuudesta omalle lapselleen, valistus jää helposti op- paiden varaan.

– Ikävä kyllä oppaissaakaan ei usein pohdita alistamis- ta tai nimittelyä, saati että niissä korostettaisiin jokaisen yksilöllisiä oikeuksia, Pahkala sanoo.

Sosiaalista tilausta siis on, ja huutoon on jo vastattu- kin. Esimerkiksi **Katriina Bildjuschkinin** ja **Susanna Ruu- hilahden** kirja *Seksiä vaatteet päällä (Tämmi)* käsittelee aihettaan laajasti. Kirja on suunnattu opettajille, kasvat- tajille ja nuorille itselleen. ♦